

TT obr. 33 g./wz. 33

**7,62 mm Pistolet
samopowtarzalny TT obr. 33
g./wz. 33**

Historia konstrukcji

Pistolet samopowtarzalny TT zaprojektował rosyjski konstruktor Fiodor W. Tokariew. Został on zgłoszony do konkursu na broń przyboczną z 1930 roku. Konstrukcja ta została uznana za najlepszą spośród wszystkich zgłoszonych projektów (rodzime konstrukcje opracowane przez S.A. Korowina, S.A. Priłuckiego oraz zagraniczne pistolety Walther, Parabellum i Browning), a pistolet po przyjęciu na uzbrojenie otrzymał oznaczenie TT wz. 1930 (TT pochodziło od skrótu Tokariew-Tuła). Niewielka produkcja od 1930 roku, a po dopracowaniu konstrukcji (głównie zmodernizowano mechanizm uderzeniowo-spustowy, szkielet i lufę) w 1933 roku ruszyła masowa produkcja pod oznaczeniem zmienionym na TT wz. 1933 (indeks ГРАУ: 56-A-132). Łącznie w latach 1933-1942 wyprodukowano ponad pół miliona egzemplarzy:

- 1933 r. – 6 785 sztuk

- 1934 r. – 47 150 sztuk
- 1935 r. – 38 488 sztuk
- 1937 r. – 59 824 sztuk
- 1938 r. – 87 022 sztuk
- 1941 r. – 120 903 sztuk
- 1942 r. – 161 485 sztuk

Opis konstrukcji

Pistolet samopowtarzalny wykorzystujący energię krótkiego odrzutu lufy. Lufa zaopatrzona 4 bruzdy prawoskrętne o skoku 240 mm. Sposób ryglowania zamka wzorowany na amerykańskim pistolecie samopowtarzalnym Colt M1911. Tylna część cofającej się po strzale lufy zostaje pociągnięta do dołu łącznikiem, co powoduje wyjście pierścieni oporowych lufy z opór ryglowych zamka.

Załoga strażnicy WOP Graniczne Budy, 1964

Zastosowano mechanizm uderzeniowy z kurkiem zewnętrznym, bez mechanizmu samonapinania (SA – Single Action). Oryginalnym

rozwiązaniem Tokariewa jest umieszczenie sprężyny uderzeniowej wewnątrz kurka. Mechanizm spustowy z przerywaczem pozwala na prowadzenie jedynie ognia pojedynczego.

Jako bezpiecznik zastosowano częściowe napięcie kurka na ząb bezpieczeństwa. W tym położeniu kurka przypadkowy strzał nie padnie nawet przy upadku broni na twarde podłoże. Po wystrzeleniu ostatniego naboju zamek zatrzymuje się w tylnym położeniu. Naciśnięcie kciukiem na zatrząsk zwalnia zamek do przodu. Zasilanie broni za pomocą jednorzędowego magazynka pudełkowego wkładanego do rękojeści.

Słynna fotografia *Kombat* najprawdopodobniej przedstawiająca politruka Ołeksija Jeremenkę, podrywającego do ataku radzieckich żołnierzy z pistoletem TT w uniesionej dłoni, lato 1942 roku

Przyrządy celownicze składały się ze szczerbinki i umieszczonej u wylotu lufy muszki – zastosowano stałą nastawę na odległość 25 metrów.

Wersje produkcyjne

1. Związek Radziecki:

- TT-30 – pierwsza wersja seryjna.
- TT-33 – wersja seryjna ze zmodernizowanym urządzeniem spustowo-uderzeniowym

- R-3, R-4 – skonstruowane przez Sewriugina wersje treningowe kalibru 5,6 mm (.22LR)

2. Rzeczpospolita Polska Ludowa:

- pw wz. 33 – pistolet odpowiadający wersji TT-33. Odróżniają się wybitym na zamku oznaczeniem zakładów Łucznicz (liczba 11 w owalu) z Radomia. Egzemplarze produkowane do lat 50 XX wieku mają na lewej okładce chwytu litery FB w trójkącie (skrót od Fabryka Broni), na prawej stylizowane litery PW (Pistolet Wojskowy), później stosowano okładki bez tych oznaczeń.
- „Sportowy” – wersja treningowa kalibru .22LR
- „Gazowy” – wersja gazowa 8 mm BUSS (Biuro usprawnień sprzętu specjalnego), nie posiada rygla w zamku ryglujących lufę, jest krótszy od normalnego pistoletu TT wz. 33

Wersja treningowa kalibru 5,6 mm (.22LR)

3. Węgry:

- FEG 48M – identyczny z TT-33. Jediną różnicą są oznaczenia na zamku i węgierskie godło państwowe na lewej okładce chwytu (oznaczenie 48M nosiła także produkowana na Węgrzech wersja pm PPSz, oraz pistolet

wzorowany na Waltherze PP)

- Tokagyp 58 (T 58, Firebird, Super 12) – opracowana na Węgrzech, dla Egiptu, wersja kalibru 9 × 19 mm Parabellum wyposażona w bezpiecznik nastawny umieszczony na szkielecie.

4. Jugosławia:

- M57 – wersja z magazynkiem powiększonym do 9 naboji i w związku z tym wydłużonym chwytem.
- M60 i M65 – produkowane w krótkich seriach wersje kalibru 9 × 19 mm Parabellum.
- M70(d) – wersja kalibru 9 × 19 mm Parabellum. W odróżnieniu od M60 i M65 produkowana w dużych ilościach (podobne oznaczenie M70 nosiły produkowane w Jugosławii pistolety kalibru 7,65 × 17 mm SR Browning).
- M70A – wersja pistoletu M70(d) wyposażona w bezpiecznik nastawny umieszczony na zamku.
- M88 – skonstruowany w połowie lat 80 XX w. pistolet kalibru 9 × 19 mm Parabellum o konstrukcji łączącej M70(d, zasada działania) i małogabarytowych M70 kalibru 7,65 mm (konstrukcja bezpiecznika). Poza wersją M88 z bezpiecznikiem na szkielecie produkowano wersję M88A z bezpiecznikiem na zamku.

5. Chińska Republika Ludowa:

- yp 51 (M 51) – identyczny jak TT-33, nacięcia na zamku jak w pistoletach TT produkowanych przed i w czasie wojny.
- Typ 54 (M 54, M 54-1, M20) – identyczny jak Typ 51 (M 51) poza nacięciami na zamku (zastosowano gęste nacięcia). Egzemplarze eksportowane nosiły początkowo

oznaczenie M20.

- M 213 – eksportowa wersja kalibru 9 × 19 mm Parabellum z magazynkiem o pojemności 8 nabojów. Posiada bezpiecznik nastawny na szkielecie.
- M 213A – wersja M 213 wyposażona w dwurzędowy magazynek o pojemności 14 nabojów.
- M 213B (M201C) – różni się od M 213A ergonomicznymi okładkami chwytu
- NP 10 – wersja eksportowa, różni się od M 201C kształtem chwytu. Najczęściej spotykane są egzemplarze NP 10 kalibru 7,62 × 25 mm TT, ale sprzedawane są także komplety (lufa + magazynek) pozwalające przystosować ten pistolet do strzelania nabojami 9 × 19 mm Parabellum i .38 Super.
- NP 11 – wersja eksportowa. Ze względów marketingowych ma całkowicie zmieniony kształt zewnętrzny (przypomina Colta M1911), ale budowa wewnętrzna jest prawie identyczna do M 213. Bezpiecznik na zamku.
- NP 15 – wersja eksportowa. Podobny do NP 11, ale skrzydełko bezpiecznika na szkielecie.
- NP 17 – wersja eksportowa. Pistolet sportowy kalibru 9 × 19 mm Parabellum wyposażony w urządzenie wylotowe pełniące rolę osłabiacza podrzutu i odrzutu.

6. Korea Północna:

- Typ 66 – bardziej znany pod błędną nazwą Typ 68. Jest to najbardziej zmodyfikowana wersja pistoletu TT. Modyfikacje są na tyle duże, że części pistoletów TT i Typ 66 są całkowicie niewymienne.

Skarżysko-Kamienna – Muzeum im. Orła Białego

Zastosowana amunicja

Rosyjska amunicja była lokalną adaptacją niemieckiego naboju pistoletowego 7,63×25 Mauser. Naboje pakowano w zbiorcze drewniane skrzynki mieszczące 2304 sztuki.

1. Zwykła 7,62-мм пистолетный патрон образца 1930 года (П):

Długość naboju: 34,85 mm

Długość pocisku: 14 mm

Masa naboju: 11 g

Masa pocisku: 5,6 g

Prędkość wylotowa: 420 m/s

Masa ładunku miotającego: 0,55 g

Donośność skuteczna: 50 m

Pocisk pełnopłaszczowy P z ołowianym rdzeniem.

W służbie niemieckiej przejęte egzemplarze broni otrzymały oznaczenie 7,62 mm Pistole 615 (r).

Podstawowe dane taktyczno-techniczne

Kaliber: 7,62 mm

Amunicja: 7,62 × 25 mm

Masa: własna 0,854 kg, z pełnym magazynkiem 0,938 kg

Długość całkowita: 195 mm

Wysokość: 123 mm

Długość lufy: 116 mm

Długość linii celowniczej: 156 mm

Zasilanie: magazynek na 8 naboii

Szybkostrzelność: praktyczna do 32 strz./min.

Autor – zdjęcia: Dawid Kałka

Bibliografia

1. <http://www.dws-xip.pl/encyklopedia/>
2. A.E. Hartink: *Encyklopedia pistoletów i rewolwerów*. DEBIT, 2002.
3. Mjr. Frederick Myatt M.C., *Ilustrowana Encyklopedia Pistolety i Rewolwery*, ESPADON, 2014
4. https://pl.wikipedia.org/wiki/Pistolet_TT